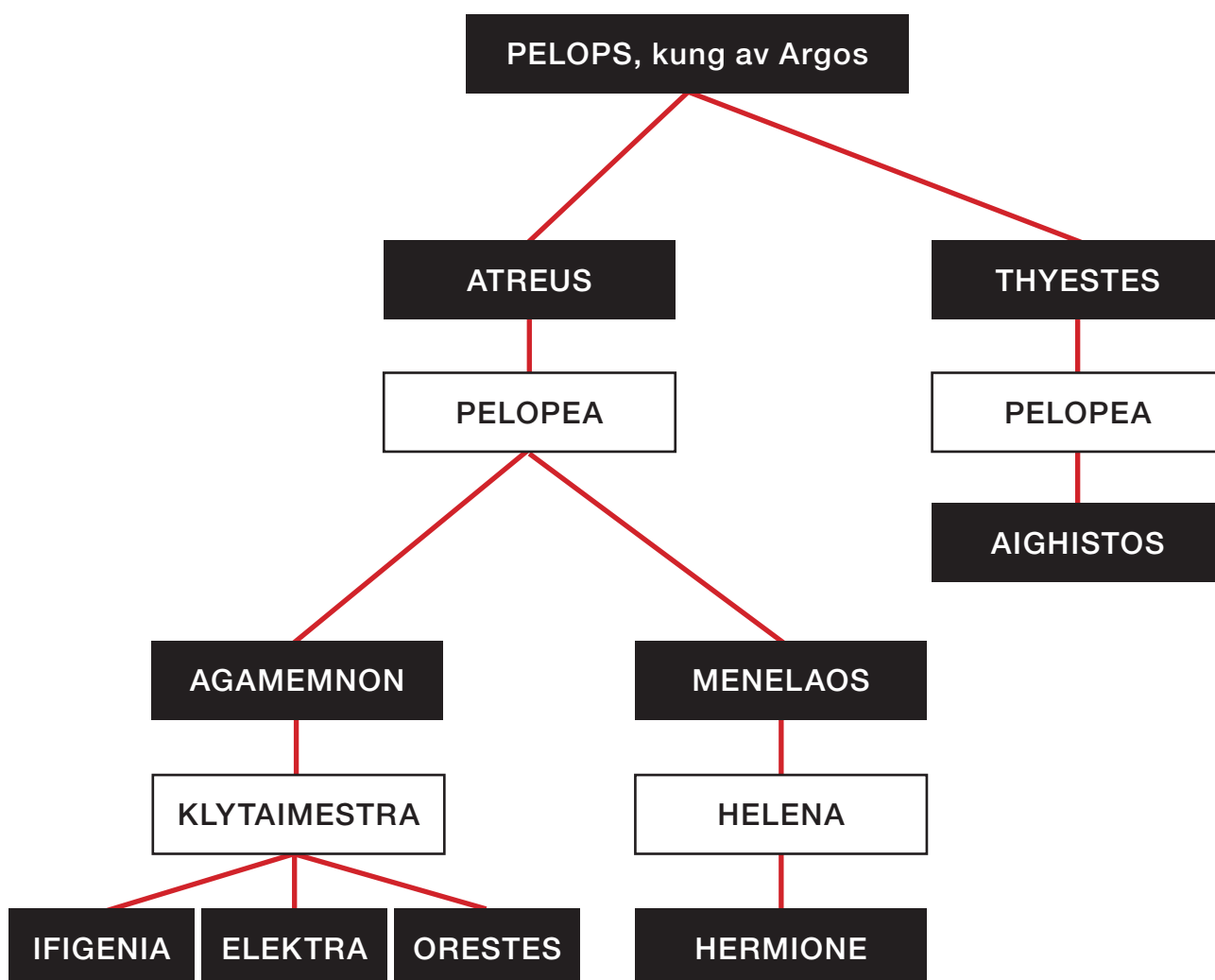

ATRIDERNA *

*) "Atriderna" betyder "söner till Atreus"

ATRIDERNA

Atreus var kung i Argos och hade ärvt kronan av sin far Pelops. Atreus hade en bror som hette Thyestes som han gästfritt tog emot vid sitt hov, men Thyestes förälskade sig i broderns gemål och förförde henne. När Atreus långt senare kom underfund med detta tänkte han ut sin hämnd: i hemlighet slaktade han sin makas barn med brodern och inbjöd denne till ett gästbud. Thyestes anade ingenting och åt med god aptit tills han upptäckte fingrarna av ett barn på sin tallrik. Han svor då "en ed så dyr att solen ryggade baklänges i sin bana" och flydde till staden Sikyon. Där mötte han en flicka och våldförde sig på henne i en helig lund utan att veta att hon i själva verket var hans egen dotter i en tidigare förbindelse. Flickan, som hette Pelopea, gömde undan hans svärd för att ha något spår av våldsmannen. Hon födde senare en son som fick namnet Aighistos.

Pelopea begav sig till Argos, där Atreus gifte sig med henne och adopterade lille Aighistos. Pelopea och Atreus fick också två egna söner: Agamemnon och Menelaos. De tre pojkar växte upp tillsammans och när de hade nått mogen ålder skickades de av sin far att oskadliggöra Thyestes, som fortfarande utgjorde ett hot. Agamemnon och Menelaos fick tag i Thyestes och släpade med honom till Argos. Aighistos fick nu befallning att bege sig till fångelset och göra processen kort med fången. Han grep svärdet som han fått av sin mor med den fångne Thyestes kände igen svärdet, och Aighistos förstod att han var på väg att begå ett fadermord. Utom sig rusade han tillbaka till Atreus, som hade befallt honom att göra detta, och högg ned honom just som denne prisade gudarna för att de hade gett honom Thyestes i hans hand. Drottning Pelopea, som till råga på allt nu fick klart för sig att också hon själv var dotter till Thyestes och att Aighistos alltså var frukten av en förbindelse med hennes egen fader, ryckte då till sig svärdet och gav sig själv döden. Aighistos själv flydde förtvivlad till ön Cythere undan Agamemnons hämnd.

Agamemnon ärvde kronan i Argos och när han och Menelaos vuxit upp kom de två bröderna att gifta sig med två systrar: Klytaimestra och Helena. Systrarnas mor hette Leda, gift med kung Tyndaros i Sparta. I henne hade Zeus en gång förälskat sig. För att vinna hennes kärlek hade Zeus förvandlat sig till en vacker svan och dessutom övertalat kärleksgudinnan Afrodite att hon skulle förvandla sig till en örn som jagade svanen. Så blev det: Afrodite, i örngestalt, förföljde svanen, som utan att väcka misstanke då kunde söka skydd i armarna på Leda. Nio månader senare lade Leda två stycken ägg. Ur dessa föddes Klytaimestra och Helena samt de två bröderna Castor och Pollux.

Klytaimestra gifte sig med Agamemnon och fick med honom barnen Ifigenia, Orestes och Elektra. Till Helena kom en stor skara furstar och hjältar från alla delar av Hellas för att fria. Kung Tyndaros fick friarna att lova, att alla skulle försvara Helena och visa vänskap mot den som hon valde till make. Friarna lovade detta, varpå Helena valde Menelaos till sin make. Menelaos och Helena levde lyckliga i Sparta tills Helena rymde med den trojanske prinsen Paris. Menelaos kallade genast samman sin bror Agamemnon och alla Hellas furstar och kungar för att dra ut i krig mot Troja och hämta hem Helena.

På väg ut i kriget mot Troja samlades den grekiska hären och flottan i Aulis. Agamemnon fördrev tiden med jakt och en dag sköt han en hind som tillhörde jaktgudinnan Artemis. Skrytsamt utropade han att gudinnan själv inte kunde ha träffat prick bättre, och ögonblickligen blev det en stiltje som varade vecka ut och vecka in. Flottan blev alltså liggande i Aulis och kunde inte segla vidare. Siaren Kalchas berättade då att Agamemnon måste offra sin dotter Ifigenia till jaktgudinnan Artemis för att få vinden att börja blåsa igen. Agamemnon försökte då avsäga sig sitt befäl men detta betraktades som trolöshet och godtogs inte av hären. För Agamemnon återstod nu bara att följa sig.

Han sände bud till sin maka Klytaimestra att föra Ifigenia till Aulis, och intet ont anande lydde hon hans befallning. Ifigenia offrades till Artemis. I nästa ögonblick började vinden att blåsa igen och den grekiska hären och flottan kunde segla vidare mot Troja för att hämta hem Helena.

Kriget i Troja varade i tio år innan Odysseus till slut kom på sin ryktbara krigslist med den trojanska hästen. I skydd av mörkret, gömda i hästens buk, kunde de grekiska krigarna ta sig ut och med dragna svärd och brinnande facklor störta från hus till hus. Blodbadet var obeskrivligt och eldsvådorna i staden blev signal till resten av den grekiska hären att storma in i Troja. Staden brändes ner till grunden sedan de segrande grekerna hade roffat åt sig ett omätligt byte. Helena återvände med Menelaos till Sparta, där de bland annat fick dottern Hermione.

Orestien tar sin början när budet om att segern är vunnen i Troja når Argos. Agamemnon närmar sig nu fädernejorden efter tio år av krig. Med sig på skeppen har han ett omätligt krigsbyte och kung Priamos av Trojas dotter Cassandra, som fått siargåvan av guden Apollon.

(Sammandrag ur Alf Henriksons Antikens Historier, som varmt rekommenderas till läsning i sin helhet.)